

KLÍŠŤATA

Zaklíštění patří mezi nejčastější parazitózy psů a koček s výrazně sezónním charakterem výskytu. Nejčastější výskyt je od dubna do října, i když v posledních letech díky teplým zimám se s nimi můžeme setkat prakticky celoročně. V Evropě se jich vyskytuje kolem 11 druhů z nichž nejčastěji se setkáváme s rody *Ixodes*, *Ripicephalus* a *Dermacentor* a patří mezi trojhostitelská klíšťata. To znamená, že různá vývojová stádia tohoto parazita (larva, nymfa a dospělec) sají krev u různých živočichů, čímž se zvyšuje pravděpodobnost přenosu infekčních onemocnění na psa, kočku a člověka. Klíšťata se v přírodě vyskytují v křovinách nebo v lokalitách s vysokou trávou. Na zvířeti se přisávají na partiích s jemnou kůží - uši, nos, okolí očí, spodina krku či břicho. V místě přichycení se může objevit lokální zánětlivá reakce (zduření, bolák), při silném napadení se může projevit klíšťová paralýza (ochrnutí pánevních končetin nebo i dýchacích svalů neurotoxiny klíšťat). Nešetrné odstranění, při kterém zůstane hlavička v kůži způsobuje hnisavé záněty. Největší nebezpečí však představují přenášením infekčních onemocnění: lymfská borelióza, rickettsioza, babezióza, ehrlichioza, klíšťová encefalitida (u psů velmi vzácně). Některá z těchto onemocnění jsou přímo ze zvířete přenositelná i na člověka (např. při nešetrném odstranění, potřísnění obsahem klíštěte).

V našich podmínkách představuje největší nebezpečí pro zvířata a člověka infekce **lymskou boreliózou**, kterou způsobují bakterie rodu *Borelia*. Ty se nacházejí až v 30% všech klíšťat. Psi jsou často napadeni velkým množstvím klíšťat a tudíž je u nich riziko infekce poměrně veliké. Pokud je klíště infikováno *Boreliemi* a není včas a správně odstraněno objeví se za několik dnů až týdnů v místě přisátí zarudnutí, zvíře může mít zvýšenou teplotu, být apatické a unavené. Příznaky ale často nebývají specifické. Onemocnění přechází do chronické formy, která se nejčastěji projevuje záněty kloubů (otoky, bolestivost, neochota k pohybu), imunologickými problémy, příp. problémy s ledvinami, neurologickými obtížemi. Onemocnění je většinou obtížně diagnostikovatelné (stanovení protilátek, průkaz DNA bakterií) a následně i léčitelné (antibiotika se podávají 1-2 měsíce) s častými návraty onemocnění. Pro psy a kočky je ideálním řešením **vakcinace**, která zabrání projevům lymfské boreliózy. Ne však napadení klíšťaty! Provedení vakcinace je nejvhodnější v zimních měsících. Revakcinace se pak provádí každý rok.

Správné odstranění klíštěte :

Klíště opatrně uchopit speciálními kleštičkami, nebo elektrikářským krokodýlkem co nejdříve ke kůži a kývavým nebo točivým pohybem pomalu odstranit. Je úplně jedno jestli po směru, nebo proti směru hodinových ručiček. Snažit se vyvarovat nadměrnému stlačení těla klíštěte, při kterém dochází k vypuzení infekčního obsahu z těla parazita do rány, nebo i jeho rozmáčknutí a tím i většímu riziku roznesení infekce. Klíště před odstraněním nemá nepotírat olejem či mastí (klíště se začne dusit a „zvrací“ obsah svých zaživadel do rány a který může být infekční). Místo následně dezinfikovat jodovým přípravkem (Jodisol, Betadina, jodová tinktura, Antisept JuWim set) a klíště spálit nebo usmrtit antiparazitárním přípravkem. Velkou chybou je jeho rozmáčknutí prsty! Pokud se klíště přetrhne a v kůži zůstane kousací ústrojí je potřeba co nejdříve ho nechat odstranit nejlépe u veterináře.

Prevence :

Správná prevence napadení klíšťaty je nejjednodušší, nejefektivnější a nejlevnější metodou jak zabránit napadení zvířete klíšťaty, řešit následné problémy s odstraněním a hlavně infekčními onemocněními. K dispozici je možnost ochrany prostřednictvím sprejů, spot-on ampulí či obojků. Přípravky mají kombinovaný účinek proti blechám a klíšťatům, příp. i proti komárům. Nejvhodnější jsou přípravky s repelentním (parazity odpuzujícím) účinkem, které brání zakousnutí se klíštěte do kůže. Při výběru přípravku je vhodné se poradit s veterinářem (toxicita přípravků pro kočky, omezený účinek proti klíšťatům některých antiparazitik,...).

Sprej : výhodný u krátkosrstých a malých psů, u koček často problémy s aplikací, ošetřit je potřeba celé tělo, účinek dle přípravku 2-4 týdny: Frontline, Diffusil V, Bolfo, BioKill (pouze pro psy), Duowin (pouze pro psy)

Spot-on : koncentrovaná forma antiparazitika, která se aplikuje v kapsli („kapička“) buď na jedno místo mezi lopatky, nebo na několik míst na linii hřbetu. Prostřednictvím kožního mazu se látka uvolňuje a chrání zvíře v průběhu 4 týdnů. Pro psa se dají použít : Duowin, Exspot, Prac-tic, Advantix, ProMeris Duo, Bob Martin, Frontline. U koček je vzhledem k vysoké toxicitě látky, která je použita u přípravků pro psy možnost výběru poměrně malá a dá se bezpečně použít pouze Frontline. U kočky je proto vhodnější použití obojku, nebo spreje.

Obojek antiparazitární : Nejlepší účinek mají obojky na práškové bázi, kdy se účinná látka z obojku postupně uvolňuje do srsti zvířete a chrání ho před klíšťaty, blechami, pakomáry. Pro psy jsou nejpoužívanější Scalibor (6měsíců účinek), Kiltix (6měsíců), Bolfo (10týdnů), Preventic (4měsíce), u koček Bolfo (10týdnů).

Při výběru přípravku je potřeba zohlednit četnost koupání v letním období, protože u některých přípravků se doba účinku po častém koupání zkracuje . Nejlepší jsou v tomto ohledu obojky. Obojky jsou sice jednorázově o něco dražší investicí , ale odpadá při jejich použití nutnost hlídat termín aplikace spreje nebo spot-onu. Samozřejmě záleží na majiteli pro jakou formu prevence se rozhodne.

MVDr.Radek Zusko